



## Сүгүрүйэн туран ааттыбыт



**ДОГОРДУРОВ  
ЕГОР ДМИТРИЕВИЧ  
(1916–1942 гг.)**



Хатыны нэгдүгээртэйгээр төрүүтгэх. Лейтенант, Сарин саваланарын кыта Кыһыл Армия юккэстгэр ыгырыллыбыта, "Хорсунун иһин" мэтээлгэз. Хорсун хамандыры, сэриниһи — Е.Догордуовы 54-с армия командованиста 1942 с. алтыныы 20 күнүүзэи 01041 №-дээк бирикээһинэн Кыһыл Знамя уордыанынан нагараалдыабыта

Кини 1942 с. балазун  
ийыгар сырдык тыына  
быстыбыта. Кини комус  
унуоҕа Ленинградскай  
убөлүска харааллыбыта.



Аан дайду гроссмейстера, дяхталларга 100 харахтах дуобакса аан дайду кубогын чемпиона, аан дайду чемпионатын 2-е примера, Пекин куоранкса ыгытлыабыт аан дайдуугаары нигел-лектуальнай ооньуу 2-е мизэстэбэз Матрена Степановна Ноговицына аатынан республиканскаады аһаааа тур-нир бинигин ыйаабыт Мугудайын сиригэр үһө тохотун ыгытлыанна. Бу күрэхтэлиннэ Мэнэ-Ханалаа, Хатаа, Уус-Алдан, Дьоксуусей, Таатта курудук ыраах сирдэртэн уонна улусуортан барыта 15 хаманды, 120 кыттааччы күүн күрөстэ.

Дээрх түмүү дэлгэсх туслата «Колүсчэн» ою үнүү народнай ансаамбылын үгүүтүнсадаланна. Республикжа дубат федерацийтын вице-президентю Юрий Егорович Никифоров сахны аар саарга агтырдыл; тодой зайы сурелдирдыл Рена Ноговицына дьыо кургитэрнэр сүдү махталын тиритэрэ.

Марғена Степановна аядакчыларга жылдагы маанилук дини байланыштуу турунган билимдер: "Дубанка мантый 5 сааттагылар атам Степан Тимофеевич уренипте. Кини дону кытта наар солбо-тор эте, ол курдук, дубат умсулбанаак айыттыр кырбим. Мугулди дегенде атам сыйдан, Аниа Кирмисева уонна атам

оскуола ынырыытын ылынан, үөрэн барбытым.

Мин олус элбэх күрэхтэнийлэртэ сырылтым. Араанынай элбэх сирн-дойдуну юрийдэм, ол курдук Кытайга элбэх элитэй күрэхтэний булар. Оннук күрэхтэнийг 12 эрэ дьахтар кыгтар эбэтэр наһаа элбэх кинилээх күрэхтэнийлэр Голландияда буоларчылар. Сүүс эбэтэр икки сүүс кытта-ааччылах. Уонсайынан хас бириэни күрэхтэний наһаа илгэрэринэй.

Мин билигтэнг нэгтгэвчлэлт-оюулагчдад  
тренингийн үзүүлэлт. Билигтэнг мин дөх-  
сүүлчийн спортоменаа буулахын, ону тэнгэ-  
тренингийн.

Бастаган туран, тэсвэрлэр уонна төрөлүүттэр оҕолорун кытта тэҥнэ соннууулара наһаа интэриэһинэй, үгүс түмүктээх дин саныыбын. Ол иһин бүгүртэстанибигиэр төрөлүүт, тэсвэр соннууруун курдук балаһыанньабытыгар килэрдэбик. Манна кэли үчүгэйшөк, бэйиһэйдиэк кыттан, санга элбэх оҕолору кытта бэйиһэн, дөҕөрдөһөн, дуобити сэчэриэхтэрэ. Кэлин бары да дуобачыт бусулаахтарын иһин өйдөрүтэр-санааларыгар үгүс өйхөбүл быһыытамын илшэ сыллыахтара. Сайдыыны багарарын.”

Тэгвэл сиртэн тэнгээхтэр мустан, юун-

*Нэгдцэжтэртэн сонуннаар*

## ГААС ҮЛЭХИТТЭРЭ СИЭРИ-ТУОМУ УМНУБАТТАР



## Үдә сараланышта

Саха кэһигэ – айылҕа  
оҕото, ол сүэринэн ханна да  
сырыгтар, сүэри-туому  
тугуһар. Бу балысхан  
айылҕалаах үйбэ күнүгэ  
санаттан сана арыллылар,  
баараҕай бырайыактар  
олоххо киирэн иһэллэрэ олус  
үөрүск. Ол эрэн, алаас айыт  
тарбанан ололорбут тыа  
сирин дьоно бу эһискэ  
буолар уларыйыллартан  
сороһор соһуйар, нһигэр  
долгуйар.

Биднийг норууг  
бэлхмэлхмэлхэн Ийэ  
а й ы л з а б ы т ы н  
харьстайнхмыг кира  
эрххониттэн ийэбэг үүтүн  
исъта инэрийсэр. Сорок бас-  
багтах түүлэстэй, тугу да  
харьстайбэг, энэхи тухынан



Корпусный вариант

дың биігігі ортотутар суох буолбаахтар. Ол барыта нитингтэн, олоххо сепкө туһайылыгын улахан тутулуктаах.

Хадаарга гаас ситимин  
тэрдьыга үлэ-хамнас аастыг  
сылган садаламыга. Араас  
сиртэн үлэнигээр кэлэ, база  
туттаг, үлэ күөстүү оруйар.  
Ол курдук, турбалары ууруу,  
сири хаһыа, оһонго да аһыа  
хабааннаах үлэ ыһыһыла  
турар. Олунньу 5 күнүгэр  
Диринг – Хадаар нэки ардыгар  
гаас ситимин тэрдьыга.  
Михаил Филиппович  
Охлопков сатайааччылаах  
«Алгезия» ХЭТ үлэтин  
садалаага. Михаил  
Филиппович саха кыһытэ  
буолан, саври-туому тутуһан

үзлүксөз диген бийиги  
нөһишкениг уонна Хоптодо  
нөһишлэрин дыһалтатын  
кытта сөнөһөн, аал угуу  
олохтоох алгысчыт,  
сзонхоһут, нйэ тыл сүөгэйин-  
сүмэтин илдьэ сылдар ылык  
кыһибит Николай Петрович  
Тарасов ылыктаах тылын-  
оһутун алдатан, аал уокка  
арыытаах атаадынан,  
саламаатынан айах тутан  
көрүстүлэр. Халлар  
нөһишлэрин баһылыга  
Афанасий Афанасевич  
Степанов, Хоптодо  
нөһишлэрин дыһалтатын  
баһылыгын собууһаны  
Анатоллий Николаевич  
Куприяновтыан ситиһиһээх,  
үгү түмүктээх үлэни  
һытталарыгар беа санала-  
рын түртүлэр. «Адгезия»

ХЭТ саламъянчла Микхал Филиппович Охлопков байгалин отгүтэн үлэни юмнээр бүсээрэгэ бары күдэ уурлуулхоты тулунан үерэ-көгүз эгиз. Бары үлэһигэри сэтээс саламъянча, алаа-мьян, буруутуу сэлдэр сэл-сэтээс үүтээх чэйһигэни күндүлэлэбиг, үерэ-көгэ бары турар үлэни кылта биелэһибиг.

Эһигт тый хааһибиг, онгоһулубут үлэ түмүктээх буюу, аил уотан көрдөһөн, күлүм уоту оосһоотсон, күөк төлөн кэлиһигэри сөөтөөх далаһыры мыймаһыгт дөн биһэ эрэлээхигт.

**С. ПЕТРОВА,**  
Хадвар нэгжлэлийн  
байнгын соёлын  
бонтуруулагч  
солбиачин.

**УЛАХАН КЭСКИЛЛЭЭХ ТҮҮҮЛГЭ  
ОЛУКТАРА САЛБАНАР**

буулин, куоракка остуол  
ооннууларыгар курскэти барбы-  
тым, онно 2-с мэхэтэ буолбутум  
3-с кылааска сыргыттахпына, до-  
нуу Бырдынырова Мария  
Никитичналарха сבודата  
мытталара. Бастагы улахан  
курскэтиям туһунан Санкт-

халин түгүүлэх куржэтэни түмүгүнэн: ДЮСШ-5 хамаандата (тренир М.Н.Бырднынрова) 1-кы мизстэ, 2-с мизстэ – «Одо дьбырыаһа» Дьоккуускай куорт (тренир А.Г.Белова), ХИФУ бастагы хамаандата (тренир М.Н.Бырднынрова) 3-с мизстэн ылан, трамолан, куботан наһараадалаһыннар. Хамаанданы

мизэслэспит оюолор уонна «Кыра саастах кыттааччы» Юлия Никифорова, Айсен Барахов илди билиһинээн бэлэтэһиннэр. Уһус мизэстэи ыһыт Федор Федорович Смирников «Саамай кырдыас кыттааччы», «Тренердэр тренердэрэ» бонусоттаах ааты Мария Никитична Бырдыаннорова ыһыттар.

Сүүрэн сонингуу илэвчлэлтэн Рена нийтэ Мария Никласовна Ноговинцына тэрийлэлтэн, нуучча дусбатыгар блиц-турнир ыгылынна. Барыта 32 киби хытынна. Блиц-турнирбыт боростуой буолбатах, «мичилингэс» блиц-турнир. Хас дуска айыа саккалар ууралар. Оонньуу үс мүнүүтэ ыгыллар. Ол курдук, хоттортор киби

туогуур уонна миньыгэһинэн күндүлэнэр. Хас ооньбуу байыс сакаллыгыт улаштан иһэр. Тынаһыыннаах киһирс көннүгэст ыалдьыппыт, Мэнгэ-Хангаластан тренер Анна Чупрова кыайылыааһынан таһыста.

Күрэхтэнийн Матрена Степановна  
олус күндүгүк саншар төрөөбүт дойдутугар  
Мугулайга ыгытылара олус күрэх-жиһээх.  
Дойдуга, төрөһүккө талгал, бэринилээх  
буолуу үтүө холобура бу буолуода.

Кэбит ышшыгтар, күрэхтешччилэр тэрээнин үчүгэин бэлэттээн, Д.Д.Красильников аатынан Мугудай орто оскуолатын коллективыгар (директор А.А.Федоров), спонсордабыт дьонго барыларыгар диниг махталларын тиздэйдэр. Рена уонна кини дьыс күргэн дьонно-сэргэбэ, оҕолорго умнуллубат үтүө өйлөбүл, сүрэхэ сөнөр жүрүтүгэни өссө да бэлэтти турдулар. Түтэнинэн туһанан, Ренабылыгар иһинки кыттыахташ улахан түһүлгүгэр ситиһини баҕарабыт.

А. НОГОВИЦЫНА.







Г.Г. Владимиров: "Самый качественный у нас товар – это услуги. Мы должны развивать не только материальное производство, но и сферу услуг. Это позволит нам конкурировать с мировыми лидерами".

Асфальт суул ууруу биш саймал юон туттууларынан буюлар. Ол курдук, бүгүнкү күнгө тэрлэтэ орус суолталаах бырайыакка каттыһан үлэһипэр, ол туһутугунан Хангалас улууһугар бэйэлэрин ишбэһ кариердарда буюлар. 2013 сылларгаа ыгыһыһыыт XIX - с "Манчаары оонньууларыгар" ыалдьыттары суолбут туох даһаны кыһалдааа суох көрсүбүтэ, ону тэнэ "Халымал" трассалыттан садалаан "Боотур Уус" стадионига тийэс 4,5 километр асфальт суул тэлэһиммитэ, улусу киинин сорботуң асфальтан уосона уулусса 14,5 километра

“Дорговник” ХЭТ биир сүүн болгоомотун үлэгнхтэрин дору-обушарыгар уурар, сылын ахсын санитарнай эмгэниилгэрэ толенор, коллективнай дуугабар быхылытын үлэгнхт бырааба комүскэллэх. Саамай сүүн хайхысанан — эдэр спецнализистын ойөөхүн, асорор сиринэн хаачы-йы, бэйлэрин дьнэлэрин тутуугар материалынай комө. Эдэр дьон тэхиникэ үлэгнхтэр, суолу онорууга быхылыр-кохүлүүр мизэстэни ылашлар. Кыхыннары-сайыннары, тымныыттан-итигтээн

Олохлут сайдынлаа – бэйзбигт илгивбигтээр, кини сырдынлаа, кэрэзэ эрэ угуйар... Сарсынгы күлтэ сайдынлаах олох кили дигэн эрхмэнүү, ону бэйзбигт тутабил: Суол – олох хорук тымьра, кини уруакултан баар этэ, баар уонна баар буюуоооо...

### Ты хаһаайыстыбата

Биеийнхэн олуу албан коруебуул. Сүетү элбэк эти, үүтү биеингиз агардас аһыныгытпац, корүүттен-истинггэн эрэ тутулуубиз. Онуо биер саамай улган орутуу ынх туск орус сиеметиги буолундыбыла биер дивелер сиемэлистер. Ылансыйыт биер сына 8-10 тың килте үүтү бордор кылдасыа эстери кылаастах орус сиеметиги искусствениидык, аһыа, элитим курдук

Минь маны тодо сүрүйбэй? Дэгдэлээр! Стоматологийн ордуун бичлэрийг дагууны бары сүлхэк тустаах сэлээнчилэлтарт саралан сүлхэк дэонтто пийз үгүстэр ситэ өйрөөбүтүк, дэонттобуулар тулган-пийз, уушан супта биерлэнтэ дин элэри. Ону тухсан элэбин. Кэлин 5 сэт устата пиемүт болпуруна байнык сүбтигэр биердэ дууны көрүлүбүтэ. Нэйилэктэр байныктара бу болпуруну ашан-мисон дуулысигитэр эмтэ сарбак. Улуустулар бу кэмтэ 50 апыр орус баара бизнэгэмнт.

Аастып сыта биһиги улуспутугар барыта 43 осеменатор үлэстэбит. Күннөр сылааһы орто дохотугар 70 тыһ. солк. тэптэстип: Булатын кыра. Биир айга 6 тыһ. кыһыбит. Атын үлэс суох кили оһуо хайдах иитиллэбэй. Ол иһин күннөр дохотугарын ортотунан, саатар, 100, айга 8 тыһ. солкуобайга төрөөхсө диһибит. Хайдах? Нэһилэктөр бюджеттарыттан тыа

Түүнээр, И.Дархамын Л.А. Борисов  
илемдэг тухууныг өөрийнхөө төлөөр  
хүснэ гэж үздэг. Энэ нь өөрийн  
мэргэжлийн өсөлтийн үүднээр  
үлсний бодлогын үүднээр.

